

Novi zvon

Novi zvon

Literarna revija sodobne slovenske in mednarodne literature

Novi zvon

Letnik VII, številka 5
(oktober 2018/november 2018)

ISSN: 2385-9687

Revija deluje pod licenco creative commons.

Glavna in odgovorna urednica:

Nina Kremžar

Uredništvo za poezijo:

Anja Grmovšek

Veronika Šoster

Uredništvo za prozo:

Alex Kama Devetak

Aljoša Toplak

Strokovna sodelavka – lektorica:

Jana Šter

Predstavitev uredništva

V peti številki sedmega letnika Novega zvona prve strani namenjamo predstavitvi novih urednikov za prozo, ki se s pričujočo številko pridružujeta stari uredniški ekipi.

UREDNIŠTVO ZA PROZO

Alex Kama Devetak (1992): rojen v Gorici, absolvent magistrskega študija primerjalne književnosti in slovenistike. Konstantno razpet med filmom, TV-serijami in književnostjo. Vrsto let je organiziral študentski literarni natečaj Rdeča nit, filmske večere v Trubarjevi hiši literature in nekaj literarnih večerov DŠPK. Sourednikoval je

izdajo zbornika *Rdeči klobčič*, ki vsebuje zmagovalna besedila natečaja Rdeča nit. Leta 2018 je bil polfinalist na Pesniškem turnirju Založbe Pivec. V zadnjem letu opušča sanje o pisanju dram in na novo odkriva ljubezen do poezije in proze. Že ima zgodbo za roman in naslov za pesniški prvenec, ki pa ga verjetno ne bo nikoli izdal.

3 knjige: *Izvori totalitarizma* (Hannah Arendt), ker je v knjigi dolgi 700 strani zadela bistvo; *Telesa v temi* (Davorin Lenko), ker je skupaj z romanom *To noč sem jo videl* (Drago Jančar) eden najboljših kresnikovih nagrajencev; druga knjiga *Antologije slovenskih pesnic*, ker so določene pozabljene pesnice stokrat boljše od nekaterih kanonskih pesnikov.

3 filmi/serije: *Una giornata particolare* (Ettore Scola), najboljši italijanski film vseh časov; *V for Vendetta*, ker se bližam 20. ogledu in me še vedno navdušuje; serija *Broadchurch*, ker David Tennant in Olivia Colman.

Ločilo: Pika, ker lahko v sebi skriva vse neizrečene stvari.

Beseda/besedna zveza: cvetober

Komad: *Človek ni zver* (Katalena) in *Rapsodia* (Mia Martini).

Šport: Plavanje, ker je tišina pod vodo edini trenutek v tednu, ko si sam s sabo.

Literarni dogodek: Rdeča nit, ker je moj prvi otrok.

Literarno obdobje: 20. in 21. stoletje

Ivan Cankar ali Vladimir Bartol? Cankar, ker sta njegov *Gospod Stotnik* in Menartov *Croquis* razlog vsega.

Citat/verz:

Pil sem te in ne izpil, Ljubezen.
Ko dehteče vino sladkih trt
užil sem te, da nisem bil več trezen
in da nisem vedel, da si Smrt.

(Alojz Gradnik, *Eros – Tanatos*)

Aljoša Toplak (1996): študent filozofije v Ljubljani in soustanovitelj slovenskega portala za fantazijsko književnost. Prihaja iz Ptuja. Je ljubitelj filozofije, znanosti in znanstvene fantastike. Filmofil. Gledališčnik. Zanima se za vse načine pripovedovanja. Razen pesmi. Teh ne razume.

3 knjige: *Zapisi iz podtalja* (Dostojevski) zaradi prisrčnega protagonista in presunljivega vpogleda v človekovo psihologijo. *Kontrapunkt življenja* (Huxley) zaradi zanimivega prepleta pogledov na življenje. *Al Araf* (Bartol) zaradi novel, ki odlično stopnjujejo eksistencialna vprašanja sodobnega človeka.

3 filmi: *Baby Driver* (Wright). Ker je Edward Wright car in »style over substance, baby«. *Primer* (Carruth). Ker se gre za eksperimentalni film, kjer eksperiment uspe. *La Grande Bellezza* (Sorrentino). Ker ... Nimam razlage. Nerazumna vsečnost.

Ločilo: Pika.

Beseda/besedna zveza: recimo

Komad: *Me and Michael* (MGMT)

Šport: FIFA 17. Mislim, nogomet.

Literarno obdobje: Minimalizem.

Ivan Cankar ali Vladimir Bartol? Bartol, brez *Alamuta*.

Citat/verz: »In v čumnati ni hranil ne brokata, ne gosli, ne psaltirja, ne škrlata, zato pa Aristotelovih zbral je dvajset v usnje vezanih razprav.« (Goeffrey Chaucer, *Canteburyjske zgodbe*)

Poezija

Klavdij Jöbstl

* * *

čakam, čakam
in veste zakaj?
ker imam čas
ker imam čas
si ga vzamem
z zajetnimi rokámi
če ne, mi je odvzet
kot edinorojeni sin
na veliko noč
brez pirhov in posledic
čakam in spet čakam
na vzroke, ki bodo
razrešili prihodnost
ji odvzeli spone
spontanosti

Uroš Brankovič

V svetlobo teme

V drhtenju tem,
izpuščenih iz preklanega kamnitega neba
ožarjenih od gorečih bakel,
ki si jih zasadil,
da dokončno sežeš po vrtincu
iz penečega pršenja,
ki se v bližini staplja,
vmeša
v drhteče,
slovnično nepravilne krike
iz potemnele,
podplačane,
mesene zemlje.

Potem si želiš le še udarjat z glavo
ob kamnito steno,
da si čakal s to prirojeno ti moralo,
futral petelina,
da ti z zastarelimi molitvami pregrize temo.
Na koncu,
celo tam gor na vrhu,
te ne bo nihče čakal še s čim lepšim,
le s posmehljivim bleskom v zobeh,
10

da si se odpovedal tistim krikom.

Lana Bojanić

Gin in tonic in paraziti

Sedim na balkonu v spodnji majici in poslušam, kako se v hladilniku strjuje led

Več ga dajem na potolčene dele svojega kartonastega telesa

Kot, recimo, v gin in tonic.

Nekje sem prebrala, da v Mehiki nikakor ne smeš naročiti pijače z ledom

Zaradi zamrznjenih parazitov, ki se odtalijo v tebi

In ti pojejo možgane, deformirajo nerojene otroke

da potem ne moreš več pisati pesmi, niti naročiti pijač

(nekaj podobnega fašizmu)

Ampak tukaj led ni nevaren, najhuje kar se lahko zgodi

Je da te opomni na oči domorodcev

Ko strmijo v moje preveč temne in v njih iščejo begunce in izbite zobe,

Novice ob sedmih,

Jaz pa jim želim citirati svojega prijatelja iz fliper avtomata:

“Takšni kot si ti umirajo od prehlada”

Ampak o tem ne želim razmišljati zdaj,

Dve uri pred sončnim zahodom, z lužo pod zapestjem

In brez kaplje alkohola v sebi.

Namesto tega hočem, da veš

Kako se je verz samo narobe stopil

Kakor vonj svetlobe v tvojih laseh

In se veličastno zataknil med moje sprednje zobe.

(prevedla Nina Kremžar)

Anja Štuhec

Poletni Sončev obrat

Rad imam dolge opise, dialogi pa so mi odveč. Trikrat sem prebral *Zločin in kazen*, preden sem si upal lotiti *Zapisov iz podzemlja*. Ko sva se vzpenjala, sem v glavnem molčal. Previdno sem se dotaknil njene roke in čakal, da gre sonce v zenit. Ob valovih svetlobe na skalah mi je postalo tesno kot ob pogledu na popolno poslikavo Sikstinske kapele ali kot takrat, ko sem pol ure nepremično stal pred *Miloško Venero*, bolj šibak od utripajočega plamena sveč. Tudi teh ne maram zares, njihova svetloba ni nikoli dovolj jasna in gotova. Svetloba bazilike na Montmartru je topla. Če bi zmogel, bi ji še enkrat nabral šopek, če bi bilo sonce res v zenitu in če bi bila ob pravem času na pravem mestu. Pariz imam raje v dežju, tak je manj vpadljiv. Tako zabrisan bi mi morda lahko kdaj postal domač, čeprav bi jaz raje hišo ob morju, na otoku nekje v Italiji. Premajhen sem za mesto. Ko se končno stemni in ostaneva sama, mi je njena bližina v napoto. Nikoli nisem znal iti do konca.

Jata svetlobe je legla na prosojna tla. Neplodna so, kot ženska, ki ji odvzamejo maternico. Nelagodno se spušča in ni ji mar, da ti spreletava hrbtenico. Zaradi širokih oken morda nisva opazila tesnobe. Ko sem ti zjutraj popravljala ovratnik, si mižal. Tvoje roke so okorno oklevale okoli tebe, nisi me vedel več objeti. Le še neizrečene obtožbe spijo po najinih hodnikih. Sanje o tem, kar bi lahko bilo, butajo na vrata najine spalnice. Jokaje kot otrok, ki še ne ve, da lahko shodi. Težko je spati z odprtimi očmi, če jata svetlobe leže nate.

Aleš Jelenko

IZ POVEDI V IZPOVEDI

o feminizmu

resnica je vselej v očeh opazovalca
in nikoli v očeh tistega
ki je s svojo prisotnostjo
iz nje izključen

ker bližina vselej
vzpostavlja nek odnos
ki izpostavlja navezanost
na lastne stopinje
v lanskem snegu

niti zrcalo ne odseva
tvoje podobe
pač pa tvojo
brezosebno sliko
ki jo samoumevno montiraš
v zlat okvir

ob njej
nikoli ne obnemiš
čeprav bi moral

zgolj moji zlogi
namreč
ne bodo odpravili
ničnosti spoznanja

in preteklost
ne bo izginila
brez boja

o seksizmu

besede se pogosto
izrodijo v *nebesede*
in zrasedo dejanja
tako impulzivna
da s tebe slečejo
sprana oblačila

ne zavedaš pa se
da s prisvojitvijo
ne boš ničesar rešil
ker ni ničesar
kar bi se rešiti dalo

morda sebe

in jezik
ki ti – *kot tedu hughesu* –
binglja iz ust
da s slino rišeš
barbarske zastave

zato
da se nekdo nekje
– *kot sylvia plath* –
v imenu nečesa
porine
v neizbežno odločitev

ker živeti
ne pomeni nujno življenja
in umreti
ne nujno trpljenja

o ljubezni

(ni)sem epruveta
za tvoje izločke

ne išči torej
blaženosti v mesenosti
niti bližine
v oddaljenosti

svet ni pripravljen
na novo ekshibicijo

in vendar
kdo sploh je pripravljen
na kar koli
vselej je namreč treba
do roba
do *skrajnega* roba

toda
kdo si pravzaprav želi
jasnejšega pogleda

boj se tistih
ki se bojijo
ki se bodo vsakič znova
in vedno znova
ustavili
tik pod vrhom
ker je bližajoča se jasnina
prevelika za njihov žep

pred ljubeznijo
se ni mogoče skriti
ali pred njo zbežati

lahko ji le
vrnemo pogled

o (s)lepoti

ko subjektivnost
postane objektivizirana
vse ladje izpljujejo
na odprto morje
in je njihova pojava
na obzorju
edini smisel obstoja

da se kot luske
lesketajo
in odbijajo svetlobo
ki pada nanje
kot pogledi
iz katerih raste
surovost

surovost
kot stranski učinek
nepriustranske držē

krik
edwarda muncha

vsakič znova
se prestrašim
ko z votlostjo
pričnejo polniti
ladijske trupe

o enakopravnosti

govoriti kričati
tako glasno
tako na ves glas
da te nihče
ne bo slišal

vse bistveno
se že od nekdej
potaplja v neslišnost
tudi tvoje besede
ki jim želijo
odvzeti težo

toda
ravno z njihovo eksekucijo
jim dodeljujejo sarkofag
s tvojim imenom

in legenda pravi
da mumije
vsakih tisoč let
oživijo
izbruhajo
vso sračje perje
ki so jim ga
v času življenja
natlačili v usta
preden
so jih zašili

jaz že

b

r

u

h

a

m

Kristian Koželj

Dvainštirideset

od mame je, ob dolgovih,
podedoval dva glinena lonca
z oleandrom in rožmarinom.
ko je nekoč kupoval alkohol,
mu je dekle v roke porinilo
božični kaktus.

bil je december
in imel je dvainštirideset pisanih cvetov.
soba je dobila nekaj barve,
on pa je skrbel za tisti kaktus
kot za kakšnega otroka.
potem ko je nekega večera
še ena ženska spakirala kovčke,
ga je pijan vrgel skozi okno.
deset tihih nadstropij nižje
se je raztreščil in cvetovi so
podrhtevali kot umirajoče kresnice.
nekje vmes sta se posušila
tudi oleander in rožmarin.

Ženska

že vsa beži
otročkemu spominu
in pripoveduje zgodbe
vsak večer
včasih znane
včasih o poteh
prisega da svojih
kot da je pomembno
kot da tam sonce zares
sveti skozi oblake
na čisto drugačen način
in ko se dotakne tal
vse zažari v zlatu

Kako si

kadar zarišeš krog s kredo
in kradeš polja drugim krogom
kadar se posedaš in se podiraš
in použiješ vasi in zgodbe in oči
kadar te razpiha v sivočrno draperijo
od jugozahoda proti severu
od obale k drugi obali
kadar samo razmažeš barve
z nekaj tjavendan zamahi
kadar se nasloniš na
kakšen trhel nočni verz
in zavzdihneš in rečeš
samo zavzdihnila sem
samo zavzdihnila sem

Pomladna

ko temperature ponoči nehajo siliti pod ničlo
in vključijo mestni vodometa z devetimi curki
in trg zasmrdi po bromu, na sečišču dveh cest,
ki mu stari še vedno ljubkovalno rečejo ezl ek,
naročim krostato iz jagod in rabarbare
z žlico kisle smetane in šampanjec
in zaslišim, kako je tvoja boljša.
verjetno res, stvari so imele navado
postajati boljše ob zvenu tvojega glasu,
kakor očiščenega vseh,
ki so ti v posteljico poleg imena
položili še frustracije, občasne nevroze,
pogrižene nohte;
oče, ki je obupno želel sina
in se ga je tisto aprilsko noč napil na smrt,
menda kljub vsemu zaradi veselja,
in drugi klišeji zaradi katerih z leti naš zadah
vedno manj diši po jagodah in rabarbari.
še vedno so ljudje, ki stopajo za tvojimi koraki,
kot da si ubežna boginja iz morske pene,
nevajena, da je svet včasih tudi kámen,
in tisti, ki na predzadnji strani
časopisa s padajočo naklado
ob pogledu na tvojo dva-krat-ena črnobelo
fotografijo pomislijo: škoda, pa tako mlada je bila.

Oglje na papir

če v katerem koli mestu
s skicirko v rokah
sedeš na rečni breg
in je zgodnja pomlad
in točno tista ura
ko se sonce skozi
vrzeli v drevesnih krošnjah
zlomi pod določenim kotom
dobijo odsevi na gladini
podobe obrazov
ki so ti veliko govorili
o ljubezni
preden so odšli
v tistem trenutku
je vsako obrežje
manikarnika ghat
in vsaka reka ganges
in so velike želve
ki se hranijo z ožganimi
ostanki trupel
na praznem listu
vadiš svoj podpis
čeprav ti je ime neznano
nisi ta dlan stopalo
roka ne obraz
kateri koli del sebe
niti druga parafraza
ali citat
lunaparki samostani
in kurbišča so te naučili
da življenja ne moreš
užiti v eni sami noči
ko se boš kasneje
vzpenjal po kamniti škarpi
in se ti bo okoli gležnjev

ovijalo robidovje
bo najmlajši od obrazov
dobil glas
tvoje ime bo pljusnilo ob kamen
in za hip te bo imelo
da bi se ozrl

Canzone d'amore

včasih je
samo prežgana
amaterska fotografija
izvir kot vsi ostali
obris obličja na
razpadajočem lanu
devica
gleda v prazno
vsa hrepeneča
vsa potrpežljiva
vsa strjena
v beli marmor
in se razbija
na gladini spodaj
kapljo
za
kapljo
včasih pa
med bliski in oblaki
skoraj neslišen
mehki alt
kot v nekih drugih sanjah
zgane skoraj zrele klase
duplina prežarjena
prasne proti nebu
in zajameš tisto vodo spodaj
in je lokvanj
v dlaneh

zanimivo
kako stvari včasih sovpadajo
kako nekega večera presenečen ugotoviš
da je dan občutno krajši kot včeraj
in v tistem trenutku
pomisliš na stari šlager iz otroštva
kot da je prvič
ko se ti od vročine lepi jezik na nebo
in se neka roka dotakne tvoje

Sandra Erpe

Berlin

morala sem
videti
kje si je zloglasna
Christiane F.
prvič vbrizgala
H
in kje je prvič
pofafala tiča
morala sem
videti
postajo
živalskega vrta
in tisto malo
klošarjev
ki spadajo zraven
morala sem
priti
da bi lahko
videla
in nabirala spomine
ne vem zakaj
nisem pomislila
da na postaji
verjetno ne bo
14-letne deklice
z iglo v roki
niti Detlefa
in ostalih prijateljev
ker je od takrat
minilo

nekaj desetletij
čeprav se zdi
da zares ni pretekla
niti sekunda
svet v knjigi
je tako zelo živ
in enak za zmeraj
in to je prekleto
naporno
zato sem pač morala
videti
priti sem
da se
jaz otrok iz podalpske deželice
zares prepričam

S kitaro polniš postelje

vedno si bil navajen dobiti
najlepše pičke
najprej so padale mladoletne
neizkušene in željne pozornosti
za njimi najstnice
ki so jim včeraj pognali prvi joški
pa tiste z *ravno-prav* leti
blond rdeče
sploh ni važno
in na koncu večne žurerke
za katere nikoli ne moreš z gotovostjo trditi
koliko so v resnici stare
vedno si bil navajen dobiti
najlepše pičke
trofeje so pač sveže
stisnjene in sprane
čepprav ti grejo čez čas pošteno na kurac
ker jih moraš po povprečni noči
vedno znova
diskretno nagnati in navreči
da jih boš poklical
čepprav do zdaj še nobene nisi
vedno si bil namreč navajen dobiti
najlepše pičke
s kitaro polniti postelje
in vsak večer okušati
nov češpljev namaz
saj cviljenje na ušesa
in vse bolj pijano
udarjanje po strunah
pač ne zmoreta dušiti
strahu pred cinično žensko
ki ti bo končno povedala
da prenajedanje s češpljevim sokom

na dolgi rok prinaša
le odpoved jeter

Samote

Ali zares obstaja samo univerzalna *ista-za-vse* samota ali pa so (bog ne daj!) ta potuhnjena stanja za vsako bitje, ki pleše po tvojih vekah, različna? Zakaj bi o tem govoril le neznancu – zakaj bi prav njemu zaupal, da se vračaš nekam, kamor se ne znaš vrniti in kljub vsemu ostajaš nekje vmes; vmes med vlaki in zrenji, da sva to poletje pač premalo padala v travo in spuščala balone v nebo, da sva – *ja, premalo* – šla, da bi lahko z gotovostjo trdila, kako se mlade jate ptic utapljuje v zadnjih žarkih sončnega zahoda. Le dva osamljena norca na poti do padala, ko je noč že strastno ugasnila luč, zdaj počasi stiskata skupaj deževne oči in končno še zadnjič prečkata ulico, ki ju je tako dolgo spremljala. Občutek, ko veš, da ti ni treba, a vseeno hočeš, postaja nevzdržen, ker si mogoče že umrl ali pa je umrla vsaj tvoja različica iz leta 2014 – ko veš, da ti ni treba, ampak vseeno hočeš; na silo prisluškuješ, kaj govorijo ozvezdja in kako se planet odpravi iskat tisto, za kar si bil prepričan, da je *za-vse-isto*, in če morda je; zakaj vsaki zvezdi med prsti odmeva del neba – zakaj še vedno ne veš, kakšen vonj imajo sanje; zakaj bi o tem govoril le neznancu; veš, da ti ni treba, ampak vseeno moraš – osamljen kot vrtiljak med najhujšim nalivom sredi lunaparka – na robu začetka naivno čakaš, saj je vsakršna samota takšna; dva, ki se ne bosta nikoli srečala, imata srečo v svojih šapah.

Glavno mesto

tudi glavno mesto
tako majhne državice
je še vedno
glavno mesto;

ima pač
premalo beznic
in mestnih kopališč,
a se lahko pohvali
z zajetnim številom
kraljev ulic

in bolestnih glasbenikov,
ki znajo zaigrati
le tri skladbe
in me z neprestanim
ponavljanjem
pripraviti
do absolutne
agonije,

saj se tako vedno znova
spomnim
najine bližine,
ki je navkljub razdalji
še vedno bližina;

ima pač premalo
tesnih objemov
in zaležanih juter,
a se vseeno lahko tolče
po prsih,
ker te zato zmeraj znova
nevzdržno pogrešam,

in še ko se vrneš,
ni prav nič drugače –
verjetno
zaradi premajhnega
mesta.

Tilen Letner

REM

Preveč je vsega na stenah Herodiadine spalnice
in v sanjah njene hčere.
Preveč pesniškega je v preroku, Zaratustri in meni.
Preveč sanjskega je v poeziji, premalo vsega v sanjah.
Ne dovolj vzkipljivega, ne dovolj tuzemskega,
da bi bilo duhovno
in da ne bi potrebovali spiritualistov, kurčevih vračev
in zimske Balalajke.
84 stopinj mojih okončin
je še vedno v igri s samim sabo, ki ni jaz,
kar imenujejo jaz,
in ni hkrati ti, kar imenujejo ti.
Še vedno me zaznamujejo poštna kočija, propad Sujev
in prevelik odmerek.
Še vedno sem vpijajoča goba, ki ne more izbruhati vsega
kar popije.

Post po navadi izboljša fokus in spodbuja kreativnost,
post med rožljanjem noči
na ljubljanskem magistratu
in abstinenco zvokov na poti nazaj domov v Celje.
Pot kot v ameriški Nevadi, le bolj zelena,
vse večja megljenost objektivnosti.
Tudi analitične zveri se občasno pretvorijo
v jokajoče spužve
in takrat jočem z njimi.
Kot jočejo piramide ob večmesečni suši,
pergamenti v vlažnih prostorih,
očetje, čigar sinovi ne igrajo nogometa
in si ne želijo v vojsko.
Jočejo kot brezdelni tlakovci,
nezaposleni novinarji,
poraženci in zmagovalci prvenstva v slam poeziji.
Post me ohranja živega, ko sanjam o živem mesu,
post, meseni post, ko sanjam o
poljubih, potovanjih in samoti
med skalnatimi odrivi lastne nekonkretnosti.
Pot je še zmeraj ista
in volkovi tulijo v noč le v
mojih brbončicah,
ki ne zmorejo
okusiti vsega,
kar bi si same želele.

Izliv

Bruhal bom pesmi, črke, besede in leta,
ki sem jih zapravljal, kjer ne bi bilo treba,
kot ne bi bilo treba.

Determiniranost,
vera v usodo, pred katero mnogi zarivajo
glavo pod stikališče spojin.

Tisti, ki bolje umirajo kot živijo, jo ljubijo.
Kdor bolje živi, kot si potiska bodalo v vranico,
ne verjame krvavim konjskim glavam, beležkarjem
in meni.

Zdaj bruham, ko so stene nagubane kot prej,
zdaj, ko so stičišča bolj pijana.

Zdaj, ko vidim umirati trenutek za sabo
in to enačim z rojstvom mravlje
izdavljam, kar je bilo zakopanega v mojem mesu.

Mogoče je to ravno dovolj za nastanek
necivilizirane, neandertalske lirike,
ki bo s šampanjcem preplavila ravninsko plodnost
in je ne bo vklenila v knjige, učbenike
in jezike modrih?

Morda bo to ravno dovolj za ples s Friedrichovo blaznostjo.

Poezija je postala sredstvo za zatiranje kadavrov,
ker je tako ukazal čas in je bilo tako prav.
Na kazalcih vedno več ekscentričnosti
in jaz numerično preprostejši kot kdaj koli.
Nekako se mi ne ljubi več umirati,
čeprav sem bil v tem zelo dober
in sem čistil podobe iz sanj keltskih otrok.
Tudi spomin na njih je izbrisala
postaja ob pol šestih zjutraj, prehlad, širitev avtizma,
konzervirano meso, ki ga uživam,
če v hladilniku res ni ničesar drugega.
In potem ponovno kazalci.
V njih ni prav nič linearnega,
točka, ki se zapira sama vase,
bežim od keltskih grobov in otrok nove slovanske pomladi.
Če ljubiš predmete, boš preživel.
Konfucij se mi reži iz groba,
on, ki je že zdavnaj izvedel svoj Lebensraum
in je postal okroglina,
ura s premikajočimi kazalci, ki jih nihče ne gleda.
Iz ust si bom iztrgal mrežo korektnega incesta
zlati rez, ki se ga da poplemenititi, bom nastavljal delavcem,
da se z njim zastrupijo.
Če bom kdaj paleolitska plodnost, se lahko še vedno
umaknem
med krogovičevje in navpičene zobce.
Morda se rešim večnosti in postanem sproščena,
muzeji, lokali, učbeniki in eksistenca.
Ko se podpišem kot resnica,
me bodo iskali zaman.

Platonova votlina

V kopalnici, za vrati menda leži Platonova votlina.
Ožeta goba, ki nekje med tretjo in četrto
visi na enem izmed izparelih obešalnikov,
vse bolj spominja na kresilno
in njen umazano rumen puh
bombastično odzvanja na ploščah iz kvazi marmorja.

V preslikavi se nariše dan in v preslikavi izgine.
Ženska iz embalaže za L'Oreal pretehta
svoje trepalnice in samo med očmi
odmerja svojo lepoto.

V kančku hlepenja izrisujem skice,
ki silijo v tisto, kar imenujem: točka in črta.
Sram me je biti tako neživljenjski,
ko brez premora zrem v pozlačene stolpe,
ki se bodejo s sivimi garažami.

V plamenu sta strop in lesen podest,
ki še hlepita po resnici, in ko
tlačan s homersko palico udarja po njem,
da bi ga zadušil, se mu ta le peklensko nasmiha.

Izriše se dan in v preslikavi izgine zazrt v svojo celoto,
medtem ko se zunaj žanjejo polja in izrivajo množice.

Abstrahiranje je moja navada.
Misliš, da sem nor, ko te puščam
čakati v Kandinskijevih podobah,
da bi se me navadila?
Učiš se slikati pri priznanih mojstrih,
kjer si eno samo kocko naslikala
na 257 načinov.
V rokah držiš čopič.
Packe, v katerih se nahajaš,
so tako del ceste in liberalizma.
Razpadeš se v njih,
kot da bi se sesirila v vse kar nisi.
Spet hodim po isti ulici.
Beseda, ki si jo že dvesto sedeminpetdesetič
uporabila na svoji sliki.
Beseda, ki ji ne ustreza
več nobena forma,
pa jo boš vseeno uspela spet upodobiti čisto
na novo.
Mojster ti je nekoč dejal:
»Če ti bo uspelo, te nimam več česa naučiti.«
Lica so se ti takrat zatohlo cmarila
in spomnila si se,
da obstajajo tudi
okus
vonj
sluh
in dotik.

Proza

Vid Rotvejn Pajič

Altruistka na dnevniku ob sedmih

En vdih, pogled v obe smeri, noga je zapustila varno zavetje pločnika in prestopila na negotovost prehoda za pešce. Sledila ji je druga, udobni športni copati so zdrseli, sklepi so premaknili težišče telesa, glava pa je zanihala naprej. Zrak okoli nje se je vrtinčil, tekkel skozi črne lase, katerih konice so postopoma osvajale kraljestva na sredini hrbta in pokrivalo kapuco bele jopice. Trenirka je plahutala okoli nog, medtem ko so te plavale po reki ceste in se izogibale sencam vej golega drevoreda na drugi strani. Makadam jo je vabil, naj že prestopi poslednjo oviro in se znajde v parku, videla je lahko jezero, kjer se je nameravala usesti in prebirati svojo knjigo. V pekarni čisto zraven si je hotela kupiti marmeladen rogljiček, shranjen v papirnati vrečki, da ji ne bi umazal rok in seveda knjige. Ko bi ji bilo dovolj branja, bi pa uživala v letu pisanih listov nad čolni, ki bi drseli po gladini. Takrat bi se zamislila. Nad svetom, nad državo, nad svojim ljudstvom, nad literaturo in njeno moderno vlogo. Zajtrkovala bi fiziološko in hkrati tudi intelektualno.

Bela proga je sledila črni progi, kakor posledica vzroku in poledica jesenskemu hladu. Reka je bila prebrodena do polovice, veverice v parku so že nestrpno pričakovale svoj delež drobtinic zajtrka,

Biiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiipiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiipiiiiiiiiiiiiiiiiiiii
iiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiipiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiiip!

Obrne glavo, oči se razširijo, telo trzne, zaboli jo vrat!!! Prepozno. Pripravi se na udarec prihajajočega avtomobila, Biiiiiiiiipiiiiiiiiipiiiiiiiiipiiiiip. Trobljenje zamre, ona pa še vedno stoji sredi prehoda na eni nogi in se z roko skrčeno predse skuša zaščititi pred nevarnostjo.

A ta miruje. Beli kvader z ugasnjenimi lučmi, prižganimi brisalci in z registracijo tuje države se je uspel še pravočasno ustaviti kakšnih pet metrov od prehoda, kjer bi mu pot zastavilo mlado žensko telo.

Stiska jo v prsah in glavi, usta pa ji neenakomerno trzajo. Skozi vetrobran poskuša ujeti pogled na voznika, a iz te daljave steklo razkrije toliko, kot bi bil razkril zid. Koliko časa že počiva tukaj na mestu? Ta voznik je bil dovolj priseben, hvala komur koli, da mu je noga še pravočasno obiskala zavorni pedal. Mora si postriči lase ali pa si jih vsaj speti v čop, da ji ne bodo spet ovirali pogleda. Drugič ji ne bo prizaneseno, vevericam pa se bo brez njenih drobtin ogulil kožušček in skrčil želodček.

KNJIGA! Z očmi prečeše cesto, se skloni in pobere knjigo, ki ji je med strahom zdrsnila izpod pazduhe. Seveda se je med padcem razprla, pristala nekako na sredini in zdaj je papir poleg črk mazala še plast umazanije. Kako bo zajtrkovala, če ne bo mogla brati? No, to bo rešila kasneje.

Avtomobil še vedno miruje, voznik pa je verjetno v šoku, tako da vrata ostajajo zaprta. Kakšna je zdaj procedura? Naj gre do stekla, potrka, naj samo ignorira vse skupaj, je lahko jezna, kdo je kriv? Sama gotovo ni bila kriva, saj bi skoraj postala kri! Pa je to pomembno, trapa? Umakni se raje!

Dvakrat pomežikne in nadaljuje svojo pot. Robnik je že na doseg nožnih prstov, veverice so pripravljene – TRESK! Poskusi še enkrat. TRESK! Zakaj ne more naprej, le kaj – ? Z roko zatipa predse, prsti se počasi stegujejo, dokler ne začuti nečesa trdega, nekaj neprehodnega in hladnega. Primakne še drugo roko in se nagne naprej, a pregrada ostaja na svojem mestu. Poskuša zagrabiti materijo zidu, a izzove samo hreščeč zvok izpod nohtov. Ko se zdrzne, se umakne korak nazaj, dvigne obrvi in se vrne na mesto skorajšnje nesreče, kjer jo spet pozdravi neodziven avto.

Požene noge in jih odnese nazaj na prvi breg reke, ovira tudi tu spušča podoben hreščeč zvok, in po koži ji zagomazi nešteto belih bunkic kurje polti.

Dlani potisne ob zid in se nato išoč izhod počasi premika ob njem. Skoraj takoj zatipa vogal, ki se nahaja natanko na mestu, kjer se prehod staplja s pločnikom. Ovira se nato nadaljuje ob zunanjem robu zebre vse do drugega brega, kjer spet zavije, tokrat sledeč robniku ob cesti do ravnine, v kateri je sprednji del avtomobila. Nikjer ni kakšnih vrat, ampak saj je to tudi pričakovala, seveda, le zakaj bi bila? Trapa.

Torej je bila ujeta, ločena od veveric, joj, da ne bi te slučajno začele žreti druga drugo! To bi bila katastrofa! Ne, veveričke, prišla bo, site boste, TRAPA! Nekajkrat vdihne. Not, ven, not, ven, notpaven. Okej. Seže v žep, najde telefon, ga prižge, a nato z našobljenim nasmeškom na zaslonu desno zgoraj zagleda prazen prečrtan krogec. Ni signala, seveda, ni signala, ni vrat, ni signala, ho ho ho.

Še enkrat vdihne, tokrat še globlje kot prej in kri ne drvi več prehitro po žilah. Čakaj! Se je avtomobil premaknil? Ne, gotovo ne, vendar pa – sprednja kolesa so zdaj nekoliko pred kandelabrom, kakor še malo poprej, če se prav spomni. Seveda, avto se je premaknil in če bolje pogleda, če zelo pozorno pogleda, da, avto počasi drsi naprej. Kolesa se ne obračajo, beli kvader pa brez dvoma lazi proti prehodu. In kdo vendar si je izmislil zatemnjena stekla? Voznik je še vedno neznanka, mogoče neznanec. Uganka, ugan – ugankalec? Ugankec?

Vrne se na prehod in tam ob nevidnem zidu zdrsne na tla. Trapa, zamudila je, razočarala je svoje veverice, joj, veverice, kaj boste počele zdaj? Brez drobtinic bo hrane premalo, bliža se čas sperme iz oblakov, joj, o čem razmišlja, pozimi torej sneži zato, da bi ta nebeška sperma oplodila jajčeca zemeljske poledice? Joj, veveričke, zakaj vas ni pustila, da bi si same poiskale ozimnice? Zdaj si boste pa druga drugi

razpraskale vaše mehke kožuške. Trapa, trikrat trapa in osemkrat trapa.

Jutro, ki se je prebujalo in vonji iz pekarn so na ulice privabljali vse več ljudi. Tudi če se ji uspe izviti iz tega škripca (kaj bo, ko bo avto pridrsal sem?), tudi če se izmaže, bo sedaj gotovo nekdo drug prevzel njeno mesto na klopci in užival pod ljubim hrastom. Celo knjiga ji nič ne more pomagati v tem položaju, zato si jo dene pod rit in tako se vsaj ne bo prehladila. Ja, trapo skrbi, da se ne bi slučajno prehladila, ho ho ho.

Ljudi iz zunanjega sveta njeno ujetništvo očitno ne zanima preveč. Le nekaj se jih ustavi na tem zakletem prehodu, jo smeje pogleda, morda še za trenutek postane in se nato zlije z meglo svoje rutine vsakdana. Tu pa tam pa se kakšen celo priklene ne njeno podobo za malce daljši interval na uri in jo z zanimanjem motri. Pa saj ne ve, kaj naj si misli, le kako izgleda od zunaj? Ko je odšla od doma, bi se morala bolj namazati, ne pa da tako razkazuje svoj goli obraz neznancem. Ta je namenjen samo vevericam!

Glavo zakoplje v pokrčena kolena in se poskuša narediti čim manjšo. Avto je skoraj že na polovici poti, ona pa še vedno ne pozna sedečega za volanom. To je tako, tako nevljudno, nesreča bi morala biti intimen moment, razpet med dvema osebama, morala bi biti nekaj skrivnostnega, mogoče celo erotičnega, to tu pa je neosebno, skorajda že gnusno. Še posebej zato, ker je opazovana, joj, ne more verjeti, vse več jutranjиков se zbira ob obronkih njenega revirja in zija. Čakaj, morda pa jo poskušajo rešiti?

Hitro se vstane, knjigo pusti kar na tleh, noge pritečejo po zebri do pločnika, ki se je spremenil v tribuno. Obstane. Sama, ujeta v množici zija. In njihovi izrazi! Radoživi, navihani, njihovi kotički ustnic so zavihani skoraj do njihovih podočnjakov, pa vendar so ti smehljaji prazni, puhli, sporočajo toliko, kot galerija zavita v popolno temo. In še kar prihajajo! Kljub temu da sprva ni pritegnila preveč zanimanja, so tisti, ki so se prvi ustavili, pričeli pritegovati druge, ti pa

tretje in tako se je nabral pravi krvni strdek teles. Nanjo so se lepili kakor veвериčke na drobtinice njenega zajtrka. Veвериčke! Če jo kdo sliši, če jo samo eden sliši, bi lahko rešil puhasta bitjeca v parku. Hlastno pokaže na drevored nasproti, roke sklene v prošnji in se nato vrže na vse štiri in prične oponašati veveriice, kako skakljajo, kako zobajo, hopsa po vsej kletki (joj, avto je že skoraj tu!) in prične kričati, naj nekdo poskrbi za njene otročičke.

Morda je kdo dojel sporočilo? Opazovalci so ob njenih norčijah le začeli kimati in nato celo ploskati, a mora ostati pozitivna. Zagotovo ji je uspelo prenesti sporočilo, čakaj, še nekaj lahko stori! Iz žepa potegne telefon, pritisne na beležko in roke se ji tresejo ko tipka. Telefon pritisne ob steno in si nadene izraz, za katerega meni, da je proseč. Tako! Zdaj bi morali razumeti. Ja, ja, najbližje glave so se sklonile proti žarečemu ekranu, berejo napisano, vidi oči, kako drsijo v ritmu besed, a m p a k n e, njihove obrvi so se skrčile, vratovi pa so odkimali v nerazumevanju. Ramena skomignejo in izrazi se spet poneumijo v nasmeške. Pa kako jim ni jasno! Agrrrrrrrrrrrrrrrh! Pade na kolena in tolče po nedolžnem asfaltu, kriki napolnijo tako njeno dušo kot kletko, plane na noge, z glavo, rokami, hrptom, ritjo udarja po vsem mogočem, v krogih teče po prostorčku, ki ji je še ostal, čeljusti se zaletavajo namazane s slino, ki škropi naokoli, tudi po avtomobilu, ki je zid porinil že v domet njenih udarcev, kosti se lomijo, sapa uhaja iz prsnega koša, stiska jo, je v stiski, pok kljop poko pok pok, zvoki se raztapljajo, vid pa vidi aplavz na tribunah, voznik jo anonimno posili, veveričke moj pok, zakaj si me zapustil, poko pok pok po-k.

Nihče ne ve, kaj se je zgodilo z vevericami. Mali glodavci namreč ne zanimajo medijskih hiš, ki so zvečer poročale o nesreči pri parku.

Drama

Leja Veldin

Slika na steni

V večstanovanjski hiši izgine slika, ki je visela na hodniku.

MARTA: (*Klemencu*) Kaj pa, če si bil ti? Te slike nikoli nisi maral.

KLEMENC: In kaj naj bi z njo počel?

MARTA: Ukradel, da bi jo uničil.

FRANCI: Kje je Uroš?

KLEMENC: Sploh nisem opazil, da ga ni.

MARTA: Kaj pa, če jo je on?

KLEMENC: Ali nisi rekla, da sem jo jaz?

FRANCI: Ampak je pa precej butast, da kar izgine. Kakor da ne bomo opazili ...

KLEMENC: Sto let smo rabili, da smo ugotovili.

ZOJA: Jaz sem opazila.

KREMŽAR: Seveda si, ampak si bila tiho, ane? (*se zdrzne*) Ali sta jo slučajno skupaj?

ZOJA: Če bi kdo mene vprašal, je sploh ne bi imeli na hodniku. Ta slika mi sploh ni bila všeč.

KREMŽAR: Ja, in? Saj Klemencu tudi ne. In ravno zaradi tega je on prvi, na katerega bi pokazal pred policaji. In zdaj bi še na tebe.

KLEMENC: Raje se zmenimo, kaj bomo naredili.

ZOJA: Zakaj pa sploh kaj bi? Lahko se delamo, kot da ni bilo nič.

MARTA: Mi se tukaj kregamo in pregovarjamo, pa sploh ne vemo, čigava je.

KREMŽAR: Ja, čigava ... Od bajte, ane.

FRANCI: Veš, koliko lastnikov je že imela.

KLEMENC: Potem pripada tistemu, ki najdlje živi v njej.

ZOJA: To si se verjetno spomnil, ker si to slučajno ti?!

Klemenc zagleda Uroša.

KLEMENC: Uroš!

ZOJA: Kam si dal sliko?

UROŠ: Kaj?

KLEMENC: Dej, nehaj. Takoj povej.

UROŠ: Če bi vedel, o čem se pogovarjamo, bi vam mogoče celo znal odgovoriti.

FRANCI: Ne deli se butastega. Kam si dal sliko? Tisto, ki je visela na hodniku.

UROŠ: Aja. Lastnik jo je rabil pa sem mu jo nesel.

KLEMENC: Pa ne me ...

UROŠ: Kaj se pa vi toliko sekirate zaradi tega?! Saj sploh niste opazili, da je že par tednov ni.

KREMŽAR: Tukaj je bila, zato mora tukaj ostati. Ali je to tako težko razumeti?!

PREDSTAVITEV UREDNIŠTVA	4
POEZIJA	8
KLAVDIJ JÖBSTL	9
UROŠ BRANKOVIČ	10
LANA BOJANIČ	12
ANJA ŠTUHEC	14
ALEŠ JELENKO	16
KRISTIAN KOŽELJ	23
SANDRA ERPE	31
TILEN LETNER	38
PROZA	44
VID ROTVEJN PAJIČ	45
DRAMA	50
LEJA VELDIN	51